

Изази Недјељом.
Цијена:
За ПРНУ ГОРУ и АУ-
СТРО-УГАРСКУ (с БОС-
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
на годишну 6 ф., на по год.
3 ф., на четврт годишну 1 ф.
и 50 новчића.
За оне остале земље у
ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
годишну 20 франка, на по
годишну 10 франка, на чет-
врт годишну 6 франка.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Предлата цијена се у
платеним новчанима неоп-
редљиво администрацији „Гл.
Црногорца“ на Цетиње, а
може се и каргом упу-
тиком на пошту у Котор.
Дошећки лиду се уредниш-
тво. Рукописи се не враћају.

За осласе плаћа се од
рода 5 новч. За осласе неће
а ни дуже вријеме мање.

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

БЕЧ, 29 јула. — Кобург је кренуо
9¹/₄ сахати из јутра из Маршега пут
Турнсеверина, гдје ће га дочекати са
јактом регенти и министри бугарски.
Он ће стићи 31-ог у Трново, а 1-ог
августа састаће се с собраније. —
„Фремденблат“ каже да велике
државе нијесу сокоиле Кобурга да то
учини, нити се тај његов поступак,
без одобрења Порте, слаже с берлин-
ским уговором, с тога се тај догађај
може узети као пустиловни предузетак
Кобургов.

ОРИШАВА, 30 јула. — Кобург
је присио овдје у поноћи, а ове ће
исте ноћи кренути пут Бугарске.

ЛОНДОН, 30 јула. — На бан-
кету општинскога дома, Селизбери је
говорио, те, осим осталог, рече:
опасност је ишчезла да ће се јевроп-
ски мир нарушити. Ја се надам да ће
се мир чврсто одржати.

БЕЧ, 31 јула. — Цар Вилхелм
пошао је вечерас из Салзбурга пут
Бабелзберга. — Бисмарк је вечерас
стигао у Берлин. — Калпоки креће
сјутра у Инд, гдје ће остати неколико
дана. — Кобург се очекује вечерас у
9 сахати у Шинитову.

ВИДИН, 31 јула. — Кобург је
стигао синоћ овдје у 6 сахати доче-
кав са заносом. Стамбулов и остали
министри и регенти прихватили кнеза
и поздравили га у име народа и вој-
ске. После њих говорио је архије-
пископ. Кнез одговарајући на поздраве
рече да је држао за своју свету дуж-
ност доћи што прије у своју нову
отаџбину, и радити за срећу, величину
и благостање Бугарске. За тијем за-
хвали што му је народ бугарски одан
и вјеран, надајући се тврдо да ће га
народ помагати у раду око напретка,
те да земљу чека сјајна будућност.
По што је примио у општинском дому
разне депутације, Кобург се поврати
на свој пароброд.

ЦАРИГРАД, 31 јула. — Порта
неодобравајући поступак регента и

кнеза Кобурга, позва патриг Риза-
беја, а постави за високог комесара
бугарског у особеном привременом зва-
њу Артин-сфеидију, који ће тамо оти-
ћи у згодан час.

ЦЕТИЊЕ, 1 августа.

Многи ће се наши читаоци пре-
неразити кад прочитају горње телегра-
ме. Дакле, Кобург пошао у Бугар-
ску! Дакако! Он је данас у Трнову,
гдје се састаје с собраније. По свој
прилици он је већ „законито“ прогла-
шен Кнезом и већ се ликује у старој
бугарској пријестоници.

Рекосмо да ће многе чит. зачуди-
ти тај догађај, али неће све. Они који
су читали бечке и нептанске листове,
још отрагу осам дана, могли су лије-
по дознати у који ће дан млади Кнез
кренути, у који час, гдје ће се и ко-
лико задржати и т. д. Дакле тачан
распоред путовања — тако тачан да
си чисто могао посумњати: „та ти
знаду колико рубља носи у саудуцима
и колико новца има у кеси!“ А што
је најчудноватије ти се пети листови
напрежу из петинјех жила да свијету
докажу како млади Кобурговић све
то ради из своје главе, без ничијег о-
добрења, без ничије притруне. Хајде
што говори „Фремденблат“ — то је
добро Али што се мучи „Нова Сло-
бодна Преса“ и рођак јој „Пестер
Лојд“ — то је баш чудно! Хоће да
увјере свијет о ономе, о чем — их
нико не пита.

Ми ћемо се за сад о томе огра-
ничити препијевши ове ријечи из „Но-
вога Времена“. „Кнез Кобург може по-
ћи у Бугарску уз наслов узурпатора.
Њега Русија не ће признати, као што
не признаје ни регенте; нити се он
може надати да ће Русија икада ње-
гов избор потврдити, а без тога избор
нема законита значења. Треба претпо-
стављати да ће све државе чиниети
своју дужност, ако не, тада ће Русија
изјавити да се она сматра слободном
од свијех обавеза, које јој намеће
берлински уговор.... Долазак Кнеза

Кобурга у Бугарску биће знак да је
бугарско питање улегло у нову фазу“.

НОВИНЕ О КАТКОВУ.

Сви руски листови (осим „Новости“),
сви словенски листови из Аустрије (осим
официозних и два три пољска) „Одјек“ и
„Уставност“ из Србије, довијели су оби-
љежене црним вјештем и претом, дуге
уводне чланке посвећене успомени М. Н.
Каткова. Такођер и француски листови, на
и најрадикалнији славе великог покојник.
Кад би се покупило све што је овјих да-
на наштамано о њему, изашле би читаве
вјеште. По петрогр. листовима стигло је у
Москву само од аустријских словена до
хиљаду телеграма сажалења. — Ми ћемо
пробрати из разнијех новина по што год
да читаоци виде како се по различним
крајевима оцијенио рад великог словенина.
Ево најрије из рускијех листова.

„Петербург. Вѣдомости“, на први мах
пишу: „М. Н. преминуо је у 69. години
живота, у пуној слази умној, кад је Ру-
сија много од њега очекивала од његове
ни мало не ослабљене творачке способно-
сти и политичке увиђавности. Он премину
баш у часу кад се оиће случило једно
душно обраћање к њему, сјећајући се бо-
љег дијела његова публицистичкога рада
године 1863; умрије у мушкој борби и
отвору против туђинског утицаја, кад го-
тово бјеше на прагу да доврши своје сви-
јетло дјело. Положај његов у тој борби
без одмора и без милоерђа, навео му је
силество непријатеља. Али и непријатељи
исте не одрицаху жарки и силни таленат
и његову сјајну проицавост особито у
питањима спољне политике. Нијесу му
могли одрећи и другу — ријетку међу
журналистима — особину, на име: да М.
Н. никада није радио што да угоди публи-
ци, или да постигне спољни успјех у сво-
јим издањима. Бјеше ли он о чем био
увјерен, онда је иказивао своју мисао до
краја, жарко, а, богме, и оштро, на и ако
је чисто знао да ће маса публике бити
му противна. У осталом он је ријетко
имао пред очима масу; његови најбоље
промишљени и обрађени чланци намијељи
вани бјеху владиним круговима. Он је био
вине државни него ли журналистички пу-
блициста. — Губитак који претрије Русија
у особи М. Н. Каткова не може се оци-
јенити. Она у њему губи не само журна-
листу првога реда, који је управ основао
политичко значење руској штампи, него
губи њезин централни ум, који је, у кри-
тичким часовима, умно сакупио ово себе
здраво оиће мишљење и унунити га на
прави пут...“

— Што се тиче промјене његова по-
литичког вјеровања, послје привјех годи-
на јавнога рада, исти лист овако суди:
„Жалосно догађаји 1862-е године проузро-
коваху преобрат у мишљењу Михаила Ни-
кифоровића. Изгубивши вјеру у политичку
зрелост руске публике, пренавни се од
залијех пошљедица по руску државу од по-
крета који је циљао на нагло преображење,
а који је покретан био тако званом либе-
ралним вјетром, а згладивши се на анти наци-
оналне проповједи Герденове у „Колоко-
лу“ и на одрицање „Современика“, Кат-
ков ухвати сву снагу свога ума и жарког
публицистичког талента против те струје,
нападајући је штампом и кад би промаља-
ла и у владиним сферама. Кад му допаде
руку год. 1863 дневни политички орган,
онда му се даде прилика да развије у свој
сили и ширини своју политичку радност.
Од тада, за двадесет и пет година, сво
Катковљево „Московскія Вѣдомости“ без
прекида сачуваше значајне вјеште чињени-
це руског политичког и социјалног живота,
која је имала дијела у свим крупним и
важним појавама тога живота.“

— „Петербург. Газета“, пошто је
донијела оићу оцијону рада писојникова,
завршује свој чланак овим ријечима: „мо-
гло би се не бити с њим у њеким пита-
њима нашег унутрашњег живота и рада,
али није могуће не бити правичан у при-
знању његова велика публици талента.
Сталини претрени и чисто руски поглед
његов на међународне односе Русије и на
правац наше спољне политике, учинише
Каткова на сав мах популарним. У часо-
вима тешког искушења Русије, његов је
глас одјекивао громко и смјело, нити га
стијешњаваху противно мишљење које би
обично владало... У тијем часовима „Моск.
Вѣдомости“ грабљене бијаху и читаху се
са жељом... Потпуно на противном крају
него што бјеше пок. Аксаков у питањима
унутрашњег живота руског, они су се
потпуно слагали гдје се тицало гајити
чисто руске интересе. После ње смрти пок.
Аксакова, Катков је био једини руски
публициста с којим је ред било рачунати
не само заграничним политичким новинама,
него можда и политичким канцеларијама.“

— „Journal de St. Petersburg“, ка-
же: у ове потоње двије године Русија
изгуби два знајка журналиста, Аксакова и
Каткова. Сад, као и по смрти Аксаковље-
вој, руска штампа осјетиће велики удар,
али, у исто доба, наша штампа, и ако је
још млада, осјетиће оправдано чувство гор-
дости при помисли на високи положај,
који та два њезина представитеља, створише
себи и њој (штампии)... Његов патриоти-
зам и оданост к оићој ствари нико није
у сумњу доводио; тај патриотизам и од-

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

НА УСПОМЕНУ

МИХАЈИЛА НИКИФОРОВИЋА КАТКОВА.

Вај! Русија цјела, горке сузе лјева,
Као мнoдрага свог лишена дјева:
У црноме руху, раснелених власи,
Њему невоцим свету раку краси;
Над њом пишти луто, у срцу се коси,
Толки губитак једвимице споси...
Домацаји ума, жар његова њедра,
Јуначка прегнућа и дјела му ведрa;
Редују се њојзи испред сузних очи,
Па се с мукам тешким у прсима бочи;
Њему замјеника ласно наћи није:
Катков бје јој сунце — што сјаје и грнје.

Је л' устати против свега свјета силам,
Узаврелом крвцом у витешким жилам:
Образ, срећу, углед Русији да штити,
Да је свака стр'јела душмамова мити;
Је л' савјетом мудрим, — код царскога трона,

Ил' народна миса' гдје постане бона,
Притећи ка' орб, да расирши тмине,
Ил' да миса' она новим сјајом сине:
Устаја је Мишка и притица свуда,
Без поштеде свога живота ни труда,
И пред вразим гриву као лав растреса'
И кротно загон зла њихова б'јеса. —

И виловњак ови пуп небесног дара,
Пун заноса топла, пуп врлога жара,
Није свога срца посвећива пламе
Пробитку и срећи тек Русије саме:
Нег је огњем истим за Славјанство гинб,
И нож оштар често посред прса ринб
Душманам' Славјанства — који жѣне, да му
Исконају грдну провалиту јаму,
Да отолен нигда већ не дигне чела,
Ни угледа сунца ни свијета б'јела,

Па ни за траг више да се њему не зна,
Ни за мјесто гдје га прогутала бездна. —

Све Славјанство зато нек се данас гање,
И Русији сјетној нек уз раме стане:
Тѣ пролије крупне од очију сузе,
Што споборца таког смрт и њему узе,
Којег ријеч громка стресала Јевроном,
И гађала пакост својим силним толом,
Слушала се помало, и под покте отраву
Угонила злочи, гдје би дигла гкаву. —
Русија, Славјанство, — нека дакле, нека
За Катковом цвјеле, туже без лијека;
Нек му хвале нижу, нек му вјеште плету:
Великан је њихов, а знаи цјелом свјету. —

На Цетињу поштом Јулија 1887.

Ј. Сундечић.

показател дигосе га на ону висину... Он је полегаво болест, коју је народно пре-
ћерани рад... Та га је болест и доводила
у ону раздраженост, што се могла пове-
кад анализати у његовом писању... Та при-
мједба не смета нам да признамо велике
заслуге покојникове, чија ће се успомена
свагда поштовати у Русији.

— „Виж. Вѣдомости“ кажу да: „Кат-
ковско мјесто остаје дуго упражњено у
руској журналистици. С његовим мислима
рачунана је сва загранична штампа... То
је био тако озбиљан публициста, да су и
његови непријатељи признавали му то и
дивили му се.“

— По ријечима „Сина Отечества“ о
убојењима М. Н. кроз сав његов дугач-
ки публ. рад, као првена нит, провлачи се
с краја на крај, једно вјеровање, а то је:
да руском народу треба живјети властим
животом и да туђински образци (модел)
дочене Русија ништа друго до зло. То
његово вјеровање, у почетку његовог јав-
ног рада исказивано нејасно, временом је
примио јасније одређење, и најзад нашло
је израза у цијелој раду његовој, у кра-
ским чланцима о нашој унутрашњој поли-
тици.

— „Пет. Листок“, не упунтајући се
у оцјењиване тенденције К. рада, завршу-
је свој чланак: „и сами непријатељи К.
признали су више од једном да ма како
оштре биче његове ријечи и његово суђе-
ње пријатељско, све то да је долазило од искре-
на срца... Смрт ће примирити странке,
те Катковљева слика, сасвим одвојена сад
од партијске борбе, постаје дивека и за
дуго ће она жива бити у памети руског
народа...“

— „Ми пута“ истиче значење ути-
цаја, које је К. у последње доба стекао,
оцијенима: „партајска четрет ишчезла
је; они исти што су недавно стојали у
редовима његових непријатеља, они су
исти са дубоким уважавањем слушали
својего патријоту, разумијући да и свакој
његовој ријечи, у свакој реченици крије
се неограничени осјећај оданости и љубави
у Русији. Многи разумјеше Михаила Ни-
кифоровића мало доцкан, али то није
главно. Главно је што је руска публика
и а илито оцијенила покојника, оцијенила
сву огромну коркет, који је он учинио
отадбини. И баш у тој оцијени лежи кори-
сен и основа у којој је узрасла и којој ће
у будуће расти слава Русије...“

Овдје прекидамо извод из руских ли-
стова, јер би нам то много мјеста заузело.
Доста је напоменути да су многи други
главни листови, као „Новое Вреја“, „Свѣтъ“
и т. д. донијели осим чланака и пјесме
за част успомену Катковљевој. Ово
што смо превели, извађено је из листова
што се разликују по тенденцији, а ипак
они су сложни признајући велики патри-
отизам покојникове велике заслуге за Русију
и славенство, као што су сви сложни осу-
ђујући „Новости“, која је динна донесе
сама сузонарни кратки некролог покојни-
ков. У овој прилици руске новине називу
своју другу „Новости“ јеревским и под-
мишеним органом. — Сад ћемо да изберемо
што из другејих славенских и туђинских
листова гаван Русије.

— Чешки „Narodni List“, у првоме
броју након смрти К. пише: „Славенство
ето изгуби свога великана, али мисли ње-
гове не ће се законити с њим у руску
земљу; напротив, оне ће се раширити и
заводити по свим славенским земљама
и државама и поједиње...“

— „Politik“ (лист на њемачком јези-
ку за чешке интересе): „он погibe као
х, абар војник на бојноме пољу. Кад је
леђи више смрти лебно над њим, он је
зловари, пуле жучи, нападаје заједничких
непријатеља славенства неутрашимо од-
бија...“

— „Нас Народа“: „Катковљев поли-
тички правац и послје његове смрти
остануће у свој снази, у истој као што
бише за његова живота. Катков није имао
личну своју, него руску народну политику,
и уирав не бише творац, него вјешт
тумач оне политике, која је корјеника
дубоко у народу...“

Силно томе израдују се сви остали
чешки, словачки, руски (у Галицији) сло-
венски листови.

„Нова Уставност“:
Смрћу његовом Славенство је дине-
ло једнога од највећих својих мужева. Тај
поштен, самостални новинар, који није
нико ни по бабу ни по стричевима већ
по осјећајима, које му диктовало његово
патриотско срце, више од 30 година свога
јавног рада ованлоћавао је собом цио
самобитни правац, који је донио толико
добра словенском свијету. Тек смрћу овога
великана може се приближно оцијенити
колики губитак протрпљује руски народ,
тек престанком Катковљева писања, може
се примјетити празнина, која се за овај
мах нели ничим напуни. Али ако је пре-
минуо Катков, нијесу умрле његове мисли;
ако је нестало учитеља, још су живи ње-
гови ученици, и они ће ако Бог да, про-
дужити и довршити тако славно започети
дјело. Велики је руски народ, а још веће
Славенство и у њиховим редовима, ако се
баш и не паће никад нов Катков, који би
стварао нешто боље, паћи ће се бар каква

пријезан ученик, који је добро схватио
тежње свога учитеља, те ће продужити
правац, који је до Катковљеве смрти тако
благодетно утицао на развитак словенска
идеје. Нека се посео великога учитеља
продужи он ће увијек имати својих след-
беника, јер словенски народи вијесу охлад-
њели и не ће никад охладњети у својим
осјећањима према обожаваним идеалима.
То је наше увјерење, које нас глеши и
храбри, да ћемо дочекати боље дане, кад
ћемо моћи славити коначну побједу покој-
никових мисли; а сада се и ми придружу-
јемо оним силним милионима, који плачу
над гробом великога мужа и молимо нашу
северну браћу, да приме и наше учече у
оној великој жалости, која је данас покрила
сву Русију.

Велику заслугу стекао је покојник по
Српство тиме, што је својим писањем
склонио руску владу, да узме у своје руке
дјело ослобођења јужних Словена. Патри-
отско дјелање Катковљеве награђено је
највећим признањем од стране данашњег
императора рускога, који му подари раана
одличја, и који га сматраше са свога
најискренијег савезника. Катков је јакше
могао доћи к цару но какав министар, и
његов савјет био је често претежнији од
савјета цијелог министарства. За то су
се непријатељи Русије и Славенства а
пашили тако много од Каткова и то је
узрок, што су дигли били на њега дрвље
и камење. Нарочито се у томе погледу
одликоваху аустро-угарски и енглески ли-
стови, којима је Катков био три у оку. Но
по оној њемачкој пословици: „ко има више
непријатеља, тим више части по њега“. Катков
је могао бити задовољан што је на њега
викало све оно што се кочи са великом
словенскога идејом. Он је зато
наизабо обожавоце у свом раду, у ције-
лом славенству, и у осталих народа који
у побједи славенства виде и своју побједу.
У Француској почели су поштовати Кат-
кова као свога идол, и родољуби фран-
цуски не пропушташе ни једне прилике, а
да не изразе своје симпатије према том
великом руском и словенском патриоту.

„Одјек“: Катков може утјешен лећи
у свој гроб. Над њим се пјева пјесма, коју
је он увијек највећма волио. Тој се пјесми
придружује сложан хор свих словенских
племена. Дивља дрека, којом би словенски
духмани хтели да покваре слогу словен-
ске пјесме само је доказ, да су Словени
прави глас подигли. Нек је слоге биће и
срече; њу неће моћи помести ни поједи-
ничне заблуде кратковидних себицака, ни
злонамјерне сметке туђинских утицаја.

И српска ће суза Катковљев гроб
оросити. Цио српски народ зна шта дугује
Русији и руском народу. У предању, у
историји, у паде, у крв српскога народа
слила се љубав и благодарност спрема
руске браће. Ово је истина, која се ничим
не може избрисати ни изврнути. Ако је и
било епизодних неуспјесних између Срп-
ства и Русије, то је било само онда, кад
су или српски управљачи ударили путем
неерским и несловенским, којим народ
неће да иде, или кад су руски управљачи
под притеском прилика подседали неерским
и несловенским утицајима. Али то су били
само епизодни моменти, који никада нијесу
ни могли дуго трајати, јер су противни
били народном духу и српском и руском.
С илудњем се можемо надати, да ће
почети и тих епизода нестјати, а добар
дио заслуге за то нестјање биће заслуга
онога кола зуди, у ком се до свеје смрти
блистао и Катков својом енергијом, му-
дростију и родољубљем.

Тужан глас о Катковљевој смрти на-
вео нас је на ово разлагање, и држимо да
није било неумјесно. Велики родољуб сло-
венски заслужује је бар овај мали знак
признања и од радикалне странке у Ср-
бији, да му при вјечном растанку исказе
отворено осјећања, која је одушевљавају
спрема словенског народа, чиј је личан син
он био, и спрема словенскога правца, који
је он онако доследно заступао. Ми се при-
дружимо тузи, с којом ће цио словенски
свијет дочекати глас, да Каткова нема
више, и са жељом да вађе достојних на-
следника, који ће његовати и водити по-
бједи словенску мисао, заричемо му са, да
ће му бити вјечан спомен међу нама.

„Обзор“: Кад је срце тешко рањено,
кад болно чуство пацња груди, кад само
богови и надземљска бића могу хладним
разбором преујећивати, изваћати и закљу-
чивати. Ми нијесмо ни једно ни друго, већ
обични смртни људи, који се нестиде при-
знати, да стојећи крај одра љубљена и
велика покојника, плачу попут дјеце за
својим родитељем, неимајући у том часу
друго до суза и придруженог жедања болна
чуства. Сузе, које ће данас протече за-
споним словенским свијетом, нека и хрват-
ску земљу квасе. Опај, који је јучер на
вјешти починак скрпото руке, који је закло-
пио своје пронајаво око, заслужује те
сузе, јер велико његово срце, које је јучер
ушчило заједно свој куцај, обухваћало је
све што је словенско, оно се је равало
са Словенима, с њима је и плакао. Неу-
страшан војник своје ствари и свога осје-
дочења, сада мирно лежи на тихом одру,
око њега горе жуте воштанице тајанствено
расијетлујући тамну и приу себу, а дим

тамјања и мирисе цвијећа диже се у висине,
камо је полетјела и бесмртна његова душа
вјечном судну на рачун. Недирајмо у тај
тајанствени и гробни мир, већ подајмо се
тихој жалости и побожној молитви за снас
душе онога, који је за свога живота неу-
морно радио за толике и толике душе.
Слава Каткову! Лака му била руска сло-
венска земља.

— „Hrvatska“: Велики руски народ
изгубио је једнога својих најславнијих и
најважнијих синова, а Славенство најискре-
нијег пријатеља. Главне „московске народ-
руке странке, најупливијег рускога но-
винара, најбољег рускога политичара
М. Н. Каткова нема више међу живим.
Братски и велики руски народ плаче над
смрћу „колоса“ руског новинства, плаче за
мужем, који је у вријеме свог 40 годишњег
новинарскога дјеловања знао у Русији.
Што је био неумрли Скобељев у руској
војсци, то је био М. Никифоровић у руском
новинству и политици — јунак свога доба,
великан какав се само један у стољећу
ради. Нема у западној Јевропи примјера,
да би који новинар био могао овако завла-
дати јавним мишљењем, стећи у одлучују-
ћим круговима онаки уплив, какви је у
Русији кроз цијели низ година, а особито
за владе садашњег господара вршио М. Н.
Катков. Дјеловање и живот Каткова, много
је важнији него икојега државника.

Ниједан руски државник руски у но-
вије доба, није у Русији дошао до толике
важности, до таквога уплива као новинар
Катков. Много је било државника руских,
много је било министара, које је само
једна ријеч Каткова за увијек стровалила
у забрав. Својим чланцима он је свикао
и именовао министре. Ни једно питање,
које је аспјесало у јавне одношаје вели-
кога царства није се прије ријешило, док
се није чула ријеч Катковљева. А кад је
он своју изрекао, тад се је знало, да тако
буде, јер је одмах овако стала мислити
службена Русија. Најважнију улогу у том
дјеловању игра је његов лист „Москов.
Вѣдомости“, који су именом К. добили сву
важност. Толики углед, тако независан
уплив на јавне одношаје има К. захваљујући
само својој особи. Каткова није до тога
угледа подигао народна руска странка,
већ је он кој прибавио највећу важност и
уплив. Цар Александар II. најважнији вла-
дар руски послје Петра великога оди-
кова је неколико пута К. неограниченим
појрењем, а за Цара Александра III.
знаде се, да је био под уливом Каткова
и да му је Кат. био најважнији најобљу-
бљенији савјетник.

У Русији је Кат. заузимао сасвим
необичан уличен положај, који нијесу
могли уздрмати ни највећи државници, ни
исти чланови царскога двора. За Каткова
није било цензуре, није било пазне. Оно
што је Катков написао, било неспоредиво,
оно је било нетакнуто. Познато је како је
К. неколико пута најодређитијим и управо
беспримјерним у свијету начином напало
оа руску дипломатију, одржи њене по-
грешке. Оштринство се је чудило, а дипло-
мати су бијесили — и ништа више, јер
подузети што против Кат. није се нико
усудио. Иста цензура била је неколико
пута најкруцијим навалама нападнута —
али „Моск. Вѣдомости“ нијесу добиле ни
омомене. Све је знало, да е цар склон К.
и да се слаже с његовим назорима. Он је
био јединствени новинар, који није никад
питао, што смије писати и хоће ли својим
писањем доћи у противбу са владајућим
круговима, јер је он знао да ће се они
по њему равнати.

Кад су једанпут упитали Кат. како
је то да је цар обично итих иззора као
и он, одговорио је К. ове значајне ријечи:
„Јер сам ја тако сретап, да имадем увијек
исте изворе као и ваш господар“.

Катков је успјед ових одношаја био
сила, непередива моћ, класура, о којој су
се разбијали сви валови. На њега су на-
ваљивали, као на мало које рускога вели-
кана, али све те навале раширио је његов
неизмјеран углед у руском друштву, уплив
на руском двору. Његови непријатељи
спошњи и домаћи били су прам а њега
помоћни, они му нијесу ништа могли —
али га нијесу мрзили, нити му се ругали
— они га су се бојали. Његов глас био
је громоран, његова ријеч одлучна и јака
— пак је све шутило, кад је он у „Моск.
Вѣдомостима“ своју рекао. Њим занимаше
се у Русији сви кругови, све странке, а
изван Русије све је за њ стало.

У новије доба заимала се је Јевропа
необично много његовим именом. У нај-
критичније вријеме међународним задјеви-
цама било је име Каткова у устима свик
јевропских политичара. Скоро пуна два
мјесца држао је Кат. својим чланцима у
највећој узбуђености цијелу Јевропу, а
није било дана, да није жина цијелим
свијетом разијела који год глас о њего-
вом дјеловању. Па кад је већ све мислио,
да је Кат. досио до циља, падоше негретна
болест, која га стровали у гроб, над којим
плаче неизмјеран руски народ и цијело
славенство.

Само смрт могла је учинити конач
великој борби, коју је подукао Катков,
само смрт је препријечила Кат. да није
досио коначном својом цијељу. Криво

мисле они непријатељи Русије и Славе-
ства, који су тврдили и говорили, да је
Кат. из последње борбе изпао побјеђен,
Не, никада! Каткова је побједила само
смрт, само је несретна судбина, којој нема
запреке, она је могла побједити Каткова,
сви његови непријатељи били су прам
њега тако спшунни, да неби никада могао
орепријечити народога рускога великана,
да изведе оно, што је хтио, да Русији
осигура њену моћ, њену величину, а ци-
јелом Славенству, његову слободу.

Такова великаоа, какав је био М. Н.
Катков подјељује само смрт, а његови
начелом нема коца — она ће и побједити
на страх и трепт непријатеља Русије и
Славенства.

Слободне, од цијеле Јевропе незави-
на Русија, јединствена држава на истоку,
уирављана на темељу народно-руског са-
модрштва и православне славанске цркве,
ослобођење и уједињење Словена заиа-
них, развиће изворне народно руске култу-
ре без свијех туђих примјеса, потиуно ри-
ријењење Русије од свакога спољнога
уплива био тај на културном или политич-
ком пољу — то су битне тачке програма
народно руске странке, којој је био глава
и душа Михаил Никифоровић Катков.

Томе програму служио је до своје
смрти вјерно и неутрашиво, те није хтио
ма у ничем поустити. У којоко је Алек-
ков био велики Рус и панслависта у толи-
ко се је слагао са никојим Катковом, који
је био ипак више противник спољне кул-
туре него Аксаков, којег а опет многи бро-
је међу умјерене либерале.

У новије доба почео је Катков
„Москов. Вјед.“ силну борбу против Није-
мана у Русији и оним у Њемачкој и Ау-
стрији, те се је сасије истицао као непо-
мирљив непријатељ Њемачке и Аустрје.
Последње двије године своје своје силно
посветио борби против политике, која је
шла за споразумак са Њемачком и Ау-
стријом, те је заузимао на двору своје по-
себно стаовините. Када је прошле године
мјесца августа, за вријеме бугарске ре-
волуције у свом листу написао жестоко
напао против Њемачке и Аустрје на про-
тив досадање руске политике — добила
су у току од 10 дана „Москов. Вјед.“
10.000 нових претплатника из свих крајева
на неизмјернога царства, као доказ да је
одржавају његов огроман глас, који је
одјекнуо цијелим царством, у том суш-
никад не азали. Тај пут се је видјело
која је политика у Русији народна и што
жели, а чега неће руски народ.

Његово је дјеловање по Русију и
Славенство тако важно, да ће се у истори-
рији спомињати његово име, као име јед-
нога најважнијег публицисте и политичко-
ра, као љовјека, који је у свом народу
лићи знао највеће самоувјерење у своју
будућност његову, који је Русији показао
своју моћ и пут којим ваља да иде. Ово
еговом огромном и дуготрајном раду, мо-
ће свој суд узрети само историја, а не
емо данас њему још преблизу, и управо
увинтена губитком толика велкана, да
можемо све оно прегледати, што је он
учинио, и да можемо пресудити сву важ-
ност његова рада по Русији и Славенству.

Русија је изгубила великога спо-
мужа и једнога од најгласовитијих епшо-
ва својих. Смрћу Каткова нестало је у руском
народу велике празнице — али хвала Богу
само на кратко вријеме; јер онако велики
силан и моћан народ као што је руски
не може а да не рађа велике мужеве. Да
је и нестало Скобељева, Аксакова и Кат-
кова, ако су и Словени изгубили тим му-
жевица најбоље и најсилније пријатеље
своје — нетребамо сумњати, силни руски
народ бројећи 80 милијона души ће и
најеворије још Скобељева, Каткова и Ак-
сакова!

Вјечна слава и лака била дична
сва земља неумрлому Михаилу Никифоро-
вићу Каткову!

Говор Мише Димитријевића НАД ГРОБОМ Б. НАТОШЕВИЋА

држан у име „Матице Српске“

Како си нас испалио и ожалостио
драги бабо!

Ти, који си био свагда некретан и
рен; ти, који си имао обичај, да унапри-
кажеш, шта ћеш отпочети, — ти си био
и једне опроститије ријечи сакри несп-
наших очију!

Али и то још не би био за нас
лики изненад, јер си умро баш онако,
што си и живио. Живио си мирно,
трезвено, на си тако и умро. Легло
као и обично, да отпочињеш од дјеловања
труда, заспао си, па се више није
пробудио. На ако и у смрти има
какве награде, онда си ти заиста награђен,
јер си умро најљепшом смрћу.

Ти, који си нам својим простим и
рецим животом заносио у својој
слику древне прошлости; ти, који си
науком и животом ктио да уведеш у
ставили златни вијек среће и задово-
на земљи; ти, који си нам уливао

да се библијска баснословна слика Мету-
селмова вијека може бар приближно ожи-
вотворити, — ти нас поред свега тога
највише.

Томе се нијесмо падали. Ни служили
нијесмо, да ћеш нас тако брзо приликом
обавити.

А убио си данас многе у тузну при-
лику. Удар твоје смрти није погодан јед-
ној кући Натосевића, њима није потре-
сен само онај огромни круг твојих личних
пријатеља и поштоваца, већ је тај удар
подео и велику кућу народне школе и
немаку кућу наше српске књижевности; њима је
потресан данас и онај најшири круг тво-
јих пријатеља и поштоваца, што се за-
вичним именом зове: српски народ.

Кућа наше народне књижевности, „Матица
Српска“, оплакује данас у теби свога
првосвештеника на олтару просвјете на-
родне.

Кућа та, што за тобом тузи и јади-
кује, није величанствена палата, ни
каква монументална зграда, која ће вјеко-
вима да престоји. (на је исто онако маљена
и скромна, као што је скроман народ
српски у својој бици и у својим тежњама;
исто је тако скромна, као што си био
скроман и ти, начелник јој и старјешина.
Но снага и вриједност једне установе не
лежи у њеној спољашњој величини, већ у
њеном моралном значају, јер та скромна
кућа књижевности народне, оностраном Српству
многа вриједи.

Кад је оно прије три године дана
„Матица Српска“, славила педесетогодиш-
њицу свога, сада такоћер већ преминулог
бившег председника, дра Јована Суботића,
рекао је иети у својој отоздравном говору
и ове ријечи: „Матица је наша држава“.

Такав је значај приписивао покојни
Суботић „Матици“. А ако је Суботић био
добар познавалац наших народних одно-
шаја, и ако је споменутим изреком рекао
истину и погодио право стање ствари, —
а ја држим да јесте — онда је губитак,
који данас твојом смрћу оплакујемо, за
нас голем преголем; онда српски народ у
својој кући има данас једног великог по-
којника. И заиста је тако.

Овострани српски народ нема свога
рођенога политичног живота у овој држави;
нема оних најпужнијих услова, којима се
живот једног народа кријени и развија,
којима се он културно диже и унапређује.
Једино, што му народне особине чува, то
је она скромна мјера просвјете, коју он
под окриљем своје народне цркве и
социјетним добровољним жртвама може да
дељује. Та маљена мјера просвјете, то је
наш сурогат политичног живота, то је
наша држава, то је наше све.

„Матица српска“ старала се и стара
се о његовању и напретку српске књижев-
ности. Наша пак народна црква, и уз ову при-
кључану школу народна, старала се и
старала се о ширењу знања у подмлачку
српског. Те двије снаге народне радиле
су свака на свом пољу и у својој кругу,
али зате обје према једној истој циљани,
стварајући и подижући просвјету у народу
српском. Па и на једном и на другом
мјесту ти си био начелник и старјешина.

Кад дакле ништа друго немамо; кад
су нам те двије просвјетне установе сво
биће нашег народног живота; и кад си
зам и оваје и ондаје ти на челу био; па
кад смо ево данас и тебе изгубили, —
онда смо управо изгубили највише, што
смо у данашњем времену, у данашњим
нашим народним приликама изгубити могли.

Колико је српска народна школа у
теби изгубила, то су казали други и казаће.
Ми, који дјетињством својим допремо још
у оно старо доба механизма и педантије
школске, који смо и сами одрађени мрша-
ном радом старе школске наставе; и ми,
који смо са најжешћим младићским жаром
пратили цијелу револуцију, што си је ти
у пуном јеру своје мушке снаге у настави
школској извели, — ми потпуно знамо ува-
жити онај велики труд и рад, што си га
у завршеном пољу српске школе уложио.
А према томе знамо и врло добро промје-
рити и оцијенити и значај и вриједност
тога огромног посла.

Своје школске планове почео си по-
моћућу остваривати у скромном поло-
жају управитеља српске новосадске гимна-
зије, наставио си их у тјескобним грани-
цама некадашње српске Војводине, рани-
је си их зајем и на друге школе срп-
ске угарскога провинцијала прелазно си и
у Србију у истој циљани и намјери, и до-
нео си напосљетку да си могао узети
под своју руку све школе оностраног
Српства у здруженим краљевинама Угар-
ској, Хрватској и Славонији. Све што је
доброга у овим школама, то је, без сумње,
у првом реду твоја заслуга. Имате ли
пак и какве рђе, која нам је током вре-
мена школу поцацала, томе заиста нијеси
ти ни најмање крив. У краљевинама Хр-
ватској и Славонији земаљски школски
закон угушио је скоро савијем нашу вје-
роисповједну школу, — то је истина. Но
ко је стварао тај закон и ко му се могао
одупрети? Ти као што у стварању
закона нијеси учествовао, исто тако нијеси
могао ни у стварању отпора учествова-
ти. Цијела ствар рјешавала се на поли-
тичком пољу, а оно поље није било твоје.

Ти си само на давом земљишту удешавао
и уређивао школу, каква треба да буде, и
дока је год твоја моћ допирала, ти си
подизао, обарао нијеси ниједна; а што год
си подизао, подизао си све на здравем и
чврстом темељу. То ти нико пореди не
смјеје и не може. Та ко је и био већи при-
јатељ вјероисповједној школи од тебе, за
коју си се и срцем и душом и урођеном
својом догору борио, да јој се значај и
карактер чист и недотакнут одржи? Та
да је не теби било, ми заиста ни једно
једине школе изгубили не би.

Пуних тридесет година дана стајао
си на челу српске народне наставе. Пита-
ње је, које нам се овђе намеће: да ли је
овострани српски народ за то вријеме у
просвјети напредовао? Ко би се усудио
ово и порицати? Сумње нема да се на-
предовало. А кад ово стоји, онда ће буду-
ћи културни историк српски овај напредак
просвјетни у својим биљешкама назначити
са њеколико имена, међу којима ће најве-
ћим писменима бити забиљежено име Ђор-
ђа Натосевића.

Но ја нећу да говорим о школском
реформатору. „Матица Српска“, коју данас
ја овђе заступах, жали и оплакује једног
књижевника, првог члана свога, свога пред-
седника.

Питаћете ме: шта је писао Натосе-
вић?

И сувише би вас морио, кад би вам
ређао све разноврсне књижевне радове
Натосевића. А признајем, да вам не би
био ни у стању са мињидиозном тачношћу
приближити све оно, што је Натосевић
за дуго вријеме свога јавног књижевног
рада по разним часописима, у највећој ти-
шини, непојавно безимено, написао. То
лико је тај човек написао, да ће књижев-
ни историк, који буде и кад буде књижев-
ни рад Ђорђа Натосевића одабирати, има-
ти пуне руке посла, да то све на једну
гомилу покупи и прибере.

Нијесу наслови, није каталог поједи-
них књижевних радова Натосевићевих оно,
што нас данас може занимати, кад екла-
мно рачун над завршеном књигом живота
једнога књижевника. Главно је питање:
какав је то био рад и у коме се правцу
цети кретао?

Ђорђе Натосевић, као књижевник,
није се бавио научним системима и теори-
јама. Он није истраживао и постављао за-
коне у науци и животу. Није се бавио
истинама, око којих треба научњаци тек
да се препиру. Његова књижевна радња
ишла је за тим, да непосредно утиче на
најшире слојеве народа. То, што је био
учитељима народним, што је посредно био
подмлатку српском, то је био непосредно
самом народу, — био му је учитељ у нај-
строжијем смислу ријечи.

У његовим очима имала је само она
наука циљана, која се непосредно могла у
живот привести. С тога је он о свему пи-
сао, што је сам знао, а од чега је држао,
да ће народ користити имати. Је ли држао
да ће штетно поправити економско, здрав-
ствено или морално стање народа; је ли
држао да ће нешто дати други грађански
доношају, или да ће народ нечим корисном
научити моћи, он је о томе писао без об-
зира на форму, кад у читавим књигама,
кад у опширним чланцима, кад у врло
кратким биљешкама, кад у тону благе и
смиланске поуке, а кад и кад у тоном нај-
жешћем филинику. Он у својој књижевној
радњи није ишао за тим, да промена нове
мисли, да завојевља и наређује у репу-
блици науке, да даје тон и правца савре-
меном и будућем нараштају. Он је примио
на себе улогу скромног, савјесног радени-
ка, који је радио и непомогао на оној стра-
ни, на којој се најпреца потреба појављала.
„Зашто наш народ пронаша“, — тема, о
којој је он читаву повећу расправу напи-
сао, била је уједно мисао, која га је ције-
лог вијека забављала. Пред његовим очи-
ма биле су неспрестано рупе и празнине,
кроз које је пронаст немилосрдно зајала
на наш народ. Он је држао, да својим књи-
жевним радом, треба те дери да занушава
и пријетече навалу од њих одбија. То је
мисао, то је тежња, која је био књижевни
рад Натосевићев руководила. Отуда онај
неуспешни труд, она ревноста марљивост,
оно чуваркућење, оно откидање од ноћног
одмора, она грдна хрпа разноврсних књи-
жевних послова, коју у овако кратком тре-
нутку не можемо ни да прегледамо.

То вам је, и такав је био Ђорђе На-
тосевић као књижевник.

А какав је био као председник „Ма-
тице“?

Такав иети.
И као председник није зановједо,
ни располагао, али гдје је могао својом
снагом што урадити, ту је одмах прегато
да ради.

„Матица“ треба да шири поуку по
народу. То му је била девиза. Оно, што
је сам за себе држао да треба да ради,
то је тражио и од „Матице“, и од сваког
књижевника да ради. Популарисање науке,
и ширење ове у маленим, лако савршеним,
књижама по народу, — држао је за нај-
пречи задатак. Нико се ваљда у „Матици“
није толико заузимао за издавање маљих,
једитних, популарних књижаца, као он. За
тим је он настојао од првога корача свога

председништва. А кад је фондација Копа-
вићева баш са том циљани у живот ступи-
ла, он је у одбору за приређивање тих
издања био најревноснији заузимач око те
ствари.

Колики је уплив овако ристуреног,
многостраног, нагомиланог књижевног рада,
то се не да у један мах већ ни за то оци-
јенити, што се он не да у један мах ни
прегледати.

У овај мах изгледа нам тако, као да
је Ђорђе Натосевић у докољним часовима
својим тријебно и пљесно коров и траву-
љину наших предаста и нашега незнања;
да је што чистије поље наше просвете,
како би са свију страна што боље унада-
ла у очи трајна и солидна зграда оне ве-
личанствене пирамиде, што ју је Ђорђе
Натосевић насред поља тега пословањем
својим ово народне школе сам себи поди-
гао.

Но она се види и тако, јер висином
својом надвишује многе друге споменике и
руководе, није је јој руководи и красни-
јих нараштаја гдга у стању бити високој
законити, — тако да ће и потомство на-
ше из даљине познијих времена моћи са
те пирамиде читати златним словима на
њојим урезано име Ђорђа Натосе-
вића.

А и „Матици Српској“ моћи ће свагда
на част и дјелу служити, да је у реду сво-
јих старшина могла убиљежити и заслужи-
ти име Ђорђа Натосевића.

Слава Ђорђу Натосевићу! Слава чо-
вјеку, који је кратки вијек људски испунио
великим и богатим радом! Свака му!

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

ЦЕТИЊЕ, 1 августа.

Данас, као на дан смрти Књаза
и Господара Данила I, била је
задушна св. летурђија, а послје помен
у манастирској цркви. Служби при-
суствоваху: Њихова Височанства
Књаз и Књагиња, Њих. Свјет-
лост Књажевић Нашљедник и П. Ка-
рађорђевић, остали чланови вла-
дућег дома, г. г. министри виши и ни-
жи чиновници и народа лијепи број.
Чинодјејствовао је Високопросвеште-
ни г. Митрофан уз припомоћ све-
штенства.

— У прошлу недјељу састао се
грађански одбор да прареди парастос
Михаилу Никифоровићу Кат-
кову, те је туђи обред држао
био у четвртак у 11 часова пред под-
не у манастирској цркви. Њ. Свјет-
лост Књаз Нашљедник позван од-
бором, присуствовао је парастосу. На-
рода је било пуна црква. На тризип
ица кољива, исправљен бјеше велик
вијенац од свјеже ловорике и цвијећа,
са два трака од бијеле свиле. На јед-
номе бјеше позлаћеним словима: „Ми-
хаилу Никифоровићу Каткову“,
а на другом „Цетињско Грађан-
ство“. — Послје службе божије
отправљен је овај телеграм:

Московскија Вједомости

Москва.

Цетињско грађанство дало је да-
нас пажлиху за покој душе *Михаила
Никифоровића*. Обреду присуствовао је
Његова Свјетлост Књаз-Нашљедник
Данил. Грађанство овом приликом нека-
зује Вам своје дубоко саучење за гу-
битком велезаслужнога радника, неу-
морнога борца за руску и славенску
мисао. Тјешимо се надом да ће Господ
надокнадити овај губитак свеславенски
опет у великој Русији, која је плодна
великим умовима и племенитим срцима.

ЦЕТИЊСКО ГРАЂАНСТВО.

(Личне вијести). Ове недјеље ети-
гоше на Цетиње: Г. М. Патримон-
но, министар резидент француске
републике при Двору Њ. В. — Г.
Јован Сундечић, почасни секретар
Њ. В.

(Првени крст). Одбор друштва
црногорског црвеног крета под предје-
днитвом Високопросвештенног митрополи-
та г. Митрофана у својој посљедњој ед-
ници ријешено је, да на међународну кон-
ференцију друштвара црв. крета, која ће се
почети 10 септембра о. г. у Карлсру у
Баварској, пошаље друштвеног секретара
г. др. Петра Миљанића. Г. министар уну-
трашњих дјела дозволио је др. Миљанићу,
да за то вријеме може отсуствовати од
своје редовне дужности.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

Како да хранимо живо.

Писме

А. Др. Коблишка.

Отровне биљке и токсикологија.

(Наставак).

Отров (Aeneum) свака је анимална
(животињска) или вегетативна (биљска)
или минерална (рудска) ствар, која доно-
шена у животињско тјело и у најситнијим
мјерама, ушљед њених особитих свој-
става пријети екзистенцији животиње или
ваноси смрт.

Болесно стање отрованог жива зове-
мо отровање (Toxicatio); а то криминално
поступање отрованост (Veneficium).

Многи су и различити отрови; њеки
се дијеле по поријеклу, њеки по физичном
саставу, а њеки по њиховој дјелатности.

У опште разликују се отрови у ор-
ганичне и неорганичне отрови.

Органичне пак у животињске и би-
љске, а неорганичне у крвине металојде
(ствари сличне ковинама) и киселине.

Снага отрови не зависи само од суп-
станци коју има отров у себи, него и о
мјери, о обилку, о концентрацији, о соду-
цији, о индивидуалној (особној) чутљиво-
сти, о врсти животиње, о навади.

Њеки су отрови индиферентни, њеки
потичу, запаљују, озљеђују.

Има отрови који не дјелују мјести-
мце, него на вас живот; јер потичу цен-
тре покретаче живачног састава, и прино-
се спастичне феномене, утрнуће; други
пак парализују.

Стрихнина, Кураро, нека су горко
отрови у најситној мјери дају се као лијек.

Арсеник боље трује кад је разбла-
жен у води, него кад је у праху.

Њеке животиње могу подијети и
крупније мјере стритина дочим њеке и од
мање би се отровао.

Живу (Hydrargyrum) подноси коњ ју-
начки а преживаче убија.

Све је до навике. Кад живо привикне
на отров може се временом узимати и ве-
лике дозе а да му ништа не буде.

Све биљке које трују наше живо
спадају међу жабињаци (Ranunculaceae),
креташице (Cruciferae).

Њеке су отро не док су младе а
касније губе своју отров, друге су отров-
не у свакоме стадијуму вегетације.

Њеки уплив на каквоћу и коликоћу
отрови има земља, годишње доба, подне-
бије.

Њеке нијесу по себи отровне, него
што расту на њека одређена мјеста и
пр. крај фабрика, крај рудница, ће се вади
олово.

Отров дјелује било да се саставља
са различитим тјелима те их вариран и
уништи, било да изазива велику крв,
завалу и чворове, било да потиче и убија
живце који ту пролазе а с овима и дјелат-
ност појединих органа.

Ако ли отров захвати у дубоко њеке
органе као желудац, цријева, апарат ди-
сања, онда може и саму смрт нанјети.

Има отрови који не дјелују одмах,
него доцније, пошто прођу у крв, те га
изводе, или га униште, или му не дају да
прима кисељена.

Њеке отрови носе сама крв по раз-
личитим органима те ради афинитете сад
к једноме сад к другоме дијелу, може ср-
це њеке центре живача, живце, мишиће и
друге апарате уништити.

Ријетко бива да трују живо навали.

Живо се само трује на наши по ли-
вадам, ће међу осталом травом расте која
погана биљка; или се трује код рудница;
или кад се налије покварене воде (која
пропала из хемичких индустријалних ста-
билмента је овакови онетјоје).

Јоште се трује живо кад их напаја-
мо из гнуених, захрђаних посуда које ни-
јесмо одавна калајисали; или да смо их
обијелили (бјакмо).

Трује се и у самој аплији, стаји, јер
наше на какве отровне ствари које смо
употребили за мачеве, мухе, или шарам-
бече, или пак кад се преждере ушљед ње-
ких глиста (Aspergillus, Penicillam) поква-
реног сијена или усмрђеног меса.

Отровање или је нагло, или спо-
ро или хронично.

Нагло се отровање одликује што се
свакога отровања одмах појаве; споро
отровање пријети оргнизму, али живо обо-
ли се временом јер отров нема велике сна-
ге или је у маљој мјери.

У опште сумња се да је живо отро-
вано кад једна сама или више глава исте
или различите врсте, добро храњене, обо-
ле или попкају под слиједеним знаковима:

Непрживаче, немар, трбушно боле-
сти (колика), слина, велико ригање, трбух
натегнут, надут, скупљен; пролив, грчеви,
тресавица и утрнуће парализа.

(На тавље се.)

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Свијема који покојном моме супругу **БОРБУ** љубав и поштовање указаше и тузи мојој лијека и утјехе дадохе, овиме најјердичнију благодарност изјављујем.

Котор, 24 јула 1887.

Ожалошћена удова
Теодора Срдић.

РОДИТЕЉИМА.

Кљамљеве, „писаче“, дједо отпочело се на Цетињу има три недјеље и продајке се сваки осми дан, а на име у недјељу 26 Јула, у понедјељник 3 Августа, у уторник 11 Августа и т. д. од 8 до 12 прије и од 3 до 6 часова по подне у пријемној сали болнице Данила I.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Написао сам у стиховима:

„**РОДСТВО ВЛАДИКЕ ДАНИЛА**
у Зети почетком XVIII. вијека“.

Пјесма је посвећена **ЊЕЗБИХУ**
Височанству **Књазињи Милене**.
Цијена је књижици 34 новчића.

Приход од исте књижице је на
порист „**Ветскога Дома**“. Ко жели
може претплату послати право на
мене, или уредништву „**Гласа Црно-**
горца“.

Молим славна уредништва српских и хрватских новина, да овај
Позив изволе прештампирати.

Цетиње, 20 јула 1887.

Радеје Рогановић,

благотворна Књаж. Црног. Министарства
Финанције.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Скоро намјеравам дати у штампу моје
пјесме под насловом:

О П Е Р А

МЛАДЕНА МЛАДЕНКОВИЋА.

Књига ће угледати свијета чим се буде
довољан број претплатника некупио, нани-
јети ће до 10 штампаних табака, а цијена
јој је само 1 фор. а. вр.

Г.г. претплатници јасно ће своју адресу
уз приложени новац у плаћеном писму до-
лепотицаноме у Котору шиљати, како би
им и дјело вјерно у руке могло доћи.

Умољавају се колико српска толико и
хрватска уредништва, да би у својим пи-
сењеним листовима овај „Позив“ про-
штампати извођели.

Котор, 28. Јула 1887.

С поштовањем:

КОСТАНТИН Ф. ДЕНДА.

Бр. 207.

ШКОЛСКА ОБЈАВА.

По Највишем одобрењу Његово-
га Височанства Књаза има се почет-
ком идуће школске године 1887/8 отво-
рити на Цетињу **Богословско-учитељ-**
ска школа.

Ова школа има се, по уставу сво-
ме, сматрати као стручни наставак
ниже гимназије, и установљава се за
оне, који желе спремити се за све-
штеничко или за учитељско
звање.

Према томе примају се у ову
школу само они, који су свршили че-
тир разреда ниже гимназије.

и који су понијели из четвртога раз-
реда свједочанство првога реда.

Идуће школске године отвара се
први разред ове школе.

Ко жели ступити у ову школу,
ваља да се пријави управи исте нај-
даље до 31. Августа ов. г., и да јој
поднесе свједочанство, које се тражи.

Уписивање траје од 25. до 31. Ав-
густа ов. г.

Цетиње, 15. Јула 1887.

КАНЦЕЛАРИЈА

МИНИСТАРСТВА ПРОСВЈЕТЕ

(3—3)

Цркв. Дјела.

Бр. 208.

СТЈЕЧАЈ.

У богословско-учитељској школи,
која се отвара на Цетињу почетком
идуће школске године 1887/8, имају да
се попуне два професорска мјеста:

једно мјесто професора за бого-
словске предмете, и
једно мјесто професора за педа-
гошке предмете.

Који желе заузети једно од тих
мјеста, нека пошаљу своје са нужним
свједоцима снабђевене молбенице на
потписану канцеларију најдаље до
15. Августа ов. г.

Од компетената за богослов-
ске предмете тражи се, да су сврши-
ли православну духовну ака-
демију; а од компетената за педа-
гошке предмете тражи се, да су
свршили вишу педагошку шко-
лу; од обојих пак иште се, да су спо-
собни предавати своје предмете у ци-
јелом течају богословско-учитељске
школе и да су вјешти православном
црквеном појању.

Плата је за свако мјесто про-
фесорима по 800 фор., предава-
чима по 600 фор. годишње у злату.

Молбенице на овај стјечај, које
стигну послје 15. Августа ов. г., не
ће се уважити.

Цетиње, 15. Августа 1887.

КАНЦЕЛАРИЈА

МИНИСТАРСТВА ПРОСВЈЕТЕ

(3—3)

Цркв. Дјела.

ПОЗИВ.

Књ. првог државни питомци,
који се уче у иностранству, позивају
се овиме, да најдаље до 15 Ав-
густа ов. год. поднесу потписаној
канцеларији своја свједочанства или
индексе за минулу школску годину
1887/7.

Који то не учини, изгубиће сти-
пендију.

Цетиње, 25 Јула 1887.

Канцеларија

Министарства Просвјете

2—3

Цркв. Дјела.

Објава.

Већ је два пута изишана на јав-
ном ауканту кућа Марије Богданове,
постојећа у овој вароши на главној
улици; но пошто се до данас нико не
пријави, да би пету желио купити ма
по којој цијени. То се иста данас по
трећи пут издаје јавном ауканту. Ако
се пак и овог пута нико не пријави до
8. Септембра ов. г. то ће се иста пре-
дати дужницима, за дугујућу суму од
735 фор. и 60 новчића.

Број 310.

Цетиње, 25 јула 1887 год.

УПРАВА ВАР. ЦЕТИЊА.

О Г Л А С И.

ПУТОВАЊЕ И ПРЕНОС БЕЗ ОДГОВОРНОСТИ. УГОДНА ПРИЛИКА ЗА ПУТНИКЕ И ЗА ПРЕНОС СТВАРИ ОД НИКШИЋА ДО ПЛАВНИЦЕ.

Уредили смо послугу за пријенос соли са државног магацина,
Плавнице за Данилов град и Никшиће. Са Данилова града сваког дана
јутро на 4 уре, крећу наша једна и двоје кола, са коњском запрегом.
Путник који би хтио сјестити, плаћа: до Миркове Вароши (Подгорице) са 3
кила ствари) само 34 новчића; а на 100 кила ствари 50 новч. Толико исто
плаћа се од Миркове Вароши до Плавнице. Од Плавнице кола се враћају
на 2 уре по подне, а за пријенос до Данилова града плаћа се душло.

Од Никшића за Данилов град — два-три пута недјељно, — иде
наших 20—30 кола. Путник до Данилова града може ипакхати за 1 фиорин
до 1 фиорин и 36 новчића. На 100 кила ствари до Данилова града плаћа
се 1 фиорин, а кад би било више робе може се и вишом цијеном одирати.
Од Данилова града за Никшиће плаћа се душло.

Пријаву и испраћање са Данилова града и Никшића примамо лично
ми, а у Мирковој Вароши, г. Нешо М. Зећанин.

Кад дана окречају промијениће се позасан кола

Никшић, 7 јула 1887.

БРАЋА ШОВАЈИЋИ.

СИГУРНУ ЗАРАДУ,

БЕЗ КАПИТАЛА И БЕЗ РИЗИКА, нуди једна пензионска банкарска кућа пошаним особама,
који би хтели да се приме продаје аустро-угарски државнијех карата
и рента, на оброчну отплату. У мало труда може се зарадити мјесечно 200 до 600 франка.
Понуде ваља послати администрацији новине „Oesterr. ung. Verlosungs-Zeitung, Bu-
dapest, Hatvanergasse, 18.“

СВИМА ПОШТОВАНИМ ГАЗДАРИЦАМА СРПСКИМ.

Врло често чујемо питања — особито од оних госпођа које су на
биле, — зашто је бела кава тамо вкуснија и јача а и лепшу бистрију боју
него код нас.

ЗАШТО неможе кава и код нас тако иста бити?

ЗАТО јер је неумемо тако добро зготовити.

Да би добру, јаку и притом свагда јестину каву скувати могли, нуди
прво при куповању каве особито пазити. (Узмите Цајлон или Јаву помешано с'
добре врсте.)

ПРИДОДАЈТЕ МАЛУ ДОЗУ

ПРАВЕ ФРАНКОВЕ КАВЕ

и ви ћете постићи добру каву с' пријатним мирисом, лепом бојом.

Многе Газдарице узимају као придодатак и пријем јечам, смокве или леб
Ти придодатци чине каву густу, мутну и киселу и немогу кави дати нити о
лепу боју нити чврсти вкус.

ФРАНКОВА КАВА ради њених добрих својства, која увећавају
кави у зрну, врло је распростра и тражена, зато препоручујемо најтоплије
онима који је још неби познавали да пребају, и чинимо тога приликом паж
особито на овај подпис:

Heinrich Franck Söhne
LINZ LUDWIGSBURG

и ка све фабричне знакове:

пазе, јер кутије су од многих фабриканта подражаване ради лакшег промета
лошијих производа.

УПОТРЕБА.

За црну каву: 4 кашике каве у зрну и — 1 кашику ФРАНК'Каве
За белу каву: 3 кашике каве у зрну и — 1 кашику ФРАНК'Каве

Кутијама од:

ЦЕНА:

Пакетима:

1/2 Кило

1/4 Кило

1/5 Кило

1/8 Кило

1/12 Кило

70 п. дин.

35 п. дин.

30 п. дин.

15 п. дин.

10 п. дин.